

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КОВЕЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ПТО»

Методична розробка
години спілкування

на тему

«Статеве виховання юнаків»

Розробила класний керівник Архипова Н. І.

2020 р.

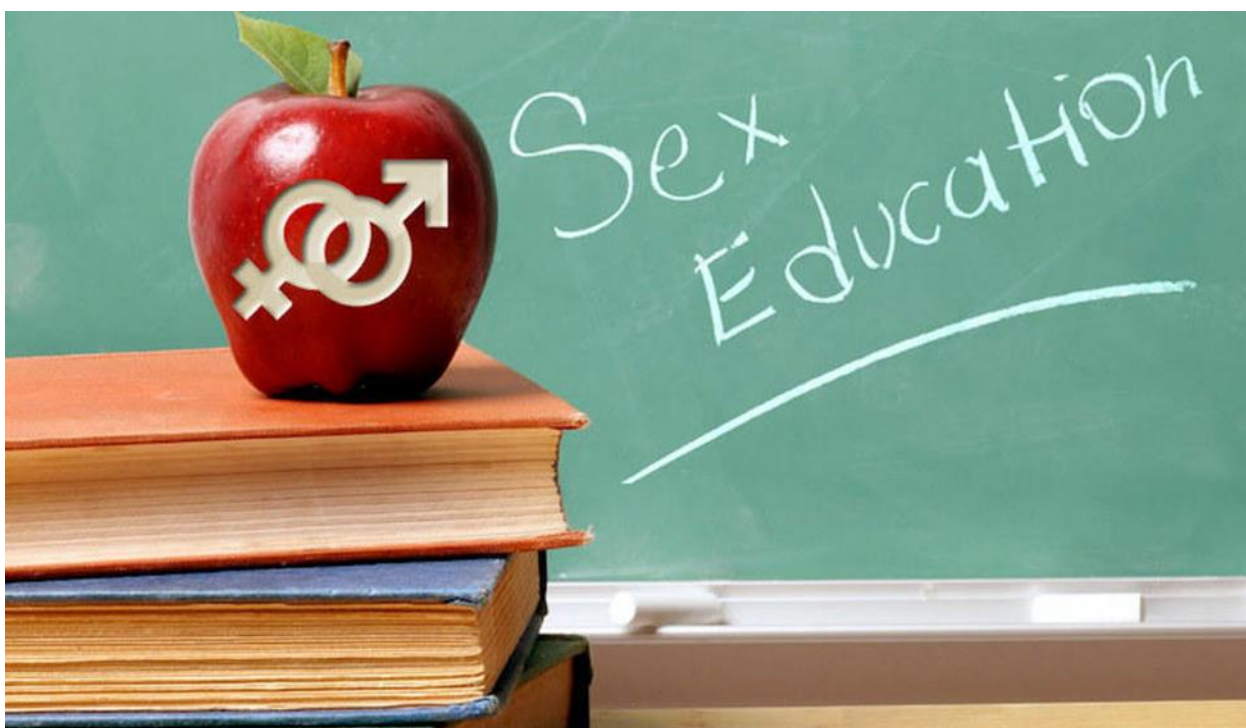
Мета: ознайомити учнів з основними напрямками статевого виховання; провести відверту розмову з питань статевого виховання у формі дискусії за участю лікаря – венеролога; надати практичні поради юнакам щодо статевої гігієни.

Виховуй в собі Людину – ось що найголовніше, інженером можна стати за п'ять років, учитись на людину треба все життя.

В. О. Сухомлинський

Твоє ставлення до жінки – це джерело твоєї моральності.

Мудрець

Сутність і завдання статевого виховання.

Статеве виховання - це цілеспрямований педагогічний вплив, що сприяє формуванню красивих взаємин осіб рівної статі, вихованню високоморальних відносин між хлопчиками і дівчатками, юнаками і дівчатами, чоловіками і жінками.

З давніх часів проблеми статевого виховання ставилися до числа , по – перше, найбільш заплутаних , а , по - друге , знехтуваних , а то й просто гнані з областей шкільної педагогіки . Відрадно , що зараз ситуація з статевим вихованням стала іншою . Це пов'язано і зі зниженням віку статевого дозрівання (13 - 15 років) , а значить з ростом дошлюбних сексуальних відносин , і з багатьма соціальними факторами . Сьогоднішні 16 - 17 річні по статевої поведінці відповідають 19 - 20 річним 60 - х років. У наші дні сексуальна зрілість настає на 2 - 3 роки раніше , а емоційне дозрівання - сповільнюється. Щоб допомогти юнакам і дівчатам сформувати правильні сімейно - шлюбні відносини і сексуальні орієнтації необхідно єднання лікарів, вчителів , психіатрів. Ученим давно відомі стадії , в яких притаманна людині здатність любити виявляється особливо сильно.

Це вік близько трьох років , коли дитині раптом починає дуже подобатися хлопчик чи дівчинка строго за ознакою протилежної статі .

Це молодший шкільний вік (7 - 9 років) , коли напівдитяча закоханість проявляється у взаємній ніжності і жалості . Це підлітковий вік (12 - 13 років) , коли почуття до людини протилежної статі знаходить своє виявлення в зростаючій тязі до спілкування , жадібний інтерес до об'єкту любові і своєрідному фетишизмі (коли особливо приваблює якийсь один компонент зовнішності , наприклад , волосся або ноги) .

Це юнацький вік (15 - 17 років) , коли прихильність юнаків та дівчат один до одного носить вже майже зовсім "дорослий" характер , бо ґрунтується на тязі до глибокої особистої інтимності.

Статеве виховання - процес, спрямований на вироблення якостей , рис, властивостей , а також установок особистості , що визначають корисне для суспільства ставлення людини до представників іншої статі.

Сферу статевого виховання становлять не тільки такі специфічні відносини між чоловіком і жінкою , як подружні , але також і будь-які інші їхні стосунки - в суспільному житті , у праці , у відпочинку , тобто будь-які взаємини людей різної статі. Статеве виховання передбачає не тільки моральну поведінку дорослих , але також і моральну поведінку дітей , які повинні бути правильно виховані і в статевого відношенні. Годину спілкування ми проводимо напередодні Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом, який передається статевим шляхом, що веде до зараження венеричними хворобами. Тому, за вашим проханням, я запросила лікаря дермо—венеролога Мельник Ольгу Ігорівну.

Слово надається лікареві.

Цілі і завдання статевого виховання повністю визначаються інтересами суспільства. Неправильно було б вважати , що в сфері особистого життя людина перебуває поза суспільством. Адже особливості кожної людини на індивідуальному рівні висловлюють особливості того суспільства, представником якого він є. Тому той , хто не може знайти себе в суспільному

житті , не може достатньо успішно утвердити себе і в сім'ї , в особистому житті.

Діти , підлітки , юнаки та дівчата на своєму рівні у відповідності зі своїми віковими особливостями повинні знати і поважати специфічні статеві особливості однолітків іншої статі , розцінювати ці особливості як цілком природні і реальні , а також корисні для суспільства , правильно розуміти сутність принципу рівноправності чоловіків і жінок.

Знання і розуміння специфічних статевих особливостей представників чоловічої і жіночої статі , перш за все , необхідні батькам і педагогам. Нерозуміння природи і значення цих особливостей призводить до невірних педагогічних рішень, що підриває авторитет дорослих .Навпаки , вміння педагога швидко і правильно розібратися в будь-якому такому конфлікті - основа їх попередження .

Завданнями статевого виховання є:

- Виховання переконання , що у сфері найбільш інтимних відносин з представниками іншої статі людина не є незалежною від суспільства , що неможливо повністю розділити відносини між представниками чоловічої і жіночої статі на «особисті» і « громадські » ; виховання почуття соціальної

відповідальності людини - дитини , підлітка , юнаків та дівчат - за кожен свій вчинок ;

- Виховання прагнення мати міцну , здорову , дружну сім'ю , потреба мати кілька дітей , здатність свідомо ставитися до їхнього виховання , розцінювати це як свій обов'язок перед суспільством в цілому , перед своїми батьками і перед самими дітьми ;

- Виховання почуття поваги до інших людей - не тільки як до людей взагалі , але і як до представників чоловічої або жіночої статі , здатності враховувати і поважати їх специфічні інтереси ;

- Виховання здатності і прагнення оцінювати свої вчинки відносно інших людей не тільки як людей взагалі , але і як представників певної статі , виробити поняття гарного і поганого вчинку в сфері цих відносин ;

- Виховання відповідального ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей , формування переконання про шкodu раних статевих зв'язків і неприпустимість безвідповідальності і легковажності в сфері відносин з представниками іншої статі ;

- Виховання правильного розуміння дорослості - її змісту та істинних ознак.

Як справедливо писав В.А. Сухомлинський , « дивно і незрозуміло , чому під час затвердження особистості школа не дає людині ніяких знань про нього , про людину , зокрема про те специфічне , що підносить людину. Той факт , що людина , по суті , нічого не знає про себе , часто буває джерелом великої біди , за яку суспільству доводиться дорого розплачуватися ... Людина стає вихователем самого себе , і тим більшою мірою , чим глибше він пізнає людину і людське » .

Статеве виховання і підготовка до сімейного життя.

Формування статевої культури особистості, підготовка її до свідомої реалізації тендерних ролей (статевозумовлених соціальних стандартів поведінки) є одним зі стрижневих аспектів статевого виховання.

Статеве виховання — складова загального процесу виховної роботи, що забезпечує правильний статевий розвиток дітей і молоді та оволодіння нормами взаємин із представниками протилежної статі, а також правильне ставлення до проблем статі.

Особливості статевого виховання у сучасній школі зумовлені такими чинниками:

- прискорений статевий розвиток дітей;
- низький рівень інформованості неповнолітніх про статеве життя;
- статева розпуста певної частини неповнолітніх, дитяча проституція та злочинність на статевому ґрунті;
- негативний вплив на дитячу психіку порнографії, вульгарної інформації.

Усе це спотворює погляди багатьох молодих людей на сім'ю, виконання родинних обов'язків і є однією з причин великої кількості розлучень.

У статевому вихованні передусім необхідно враховувати вікові особливості особистості. Так, у молодшому шкільному віці відбувається усвідомлення своєї статевої належності, закладаються психологічні основи сексуальності: сором'язливість чи зухвалість, різкість чи м'якість, доброзичливість чи злостивість тощо. У цьому віці діти активно засвоюють принципи спілкування людей різної статі, цікавляться питаннями материнства.

У підлітковому віці, з початком статевого дозрівання, зростає інтерес до протилежної статі, збільшується статевий потяг, стає актуальною інформація сексуального змісту. Поява вторинних статевих ознак у представників обох статей дає їм змогу відчувати себе чоловіками і жінками. Статеве дозрівання супроводжується формуванням чоловічої і жіночої психології, еротичними уявленнями, думками. Підліток цікавиться книгами, кінофільмами про кохання, розмовами дорослих на інтимні теми.

У юнацькому віці особистість досягає фізичної зрілості, остаточно формується її статева система. Завершуються первинна соціалізація, громадське становлення особистості й соціальне самовизначення, набуття духовних цінностей починається активне входження в суспільне життя.

У процесі статевого виховання педагоги повинні зосереджувати свою увагу на вирішенні таких морально-психологічних питань які сприяли б формуванню правильних стосунків між представниками обох статей, попереджували б статево розпусту, закладали б основи міцної сім'ї в майбутньому.

Передусім важливо виховувати в учнів повагу до своєї особи, чоловічу та жіночу гідність. Із цього приводу В. Сухомлинський стверджував, що хлопці повинні отримати «чоловіче виховання» (загартуватися, бути готовими до важких робіт, допомоги старшим і дівчатам). Нагадування дорослих «Ти чоловік» сприяє вихованню лицарського ставлення до дівчини. У свою чергу, дівчата мають отримати «жіноче виховання». При цьому суворість дівчини, її вимогливість і нетерпиме ставлення до зла й несправедливості, прагнення бути яскравою, незалежною особистістю є засобами виховання в юнаків якостей справжнього чоловіка.

Поряд із вихованням чоловічої та жіночої гідності у молодих людей слід формувати повагу до протилежної статі. Особливо це стосується юнаків, які мають бачити у дівчині подругу, майбутню дружину, матір своїх дітей, а не лише біологічно протилежну стать. Самоповага і повага до протилежної статі є тим моральним приписом, який регулює стосунки між статями. Щодо цього пильної уваги потребує підлітковий вік, коли виникає невідповідність між ступенями статевої зрілості дівчат і хлопців.

Виняткове значення у статево вихованні має формування у підлітків таких моральних якостей, як сором'язливість, совість, скромність, що сприяють гармонізуванню стосунків, попередженню статевої розпусти.

Особливе місце у статево вихованні повинно зайняти формування у юнаків та дівчат почуття відповідальності за свої дії в статевій сфері. Слід домагатися усвідомлення ними того, що статеві зв'язки без справжнього почуття є вульгаризацією статевих бажань, позбавляють людину змоги пережити високе і прекрасне почуття, зіштовхують її на шлях примітивізації стосунків. Підліток має зрозуміти, що легковажне статево життя може стати причиною трагедії майбутньої сім'ї, яку особливо болісно переживають діти.

Нагальною проблемою, яку має вирішувати статево виховання юнаків і дівчат, є стрімке поширення у світі СНІДу. Молоді люди повинні знати про ризик зараження цією хворобою під час статевих стосунків; через біологічні

препарати, взяті у вірусоносія; дитини від зараженої матері. Вони мають знати і те, як саме розгортається процес хвороби, її симптоми і наслідки. Лікування СНІДу є надто складною проблемою, оскільки поки що не знайдено засобів, які б повністю знищували вірус в організмі людини.

Готуючи учнівську і студентську молодь до сімейного життя, важливо прищепити їй уміння обрати собі друга (партнера) на все життя, налагоджувати взаємні стосунки, робити один одному поступки, не перетворювати дрібні непорозуміння на сімейні конфлікти; вести домашнє господарство, розподіляти між собою обов'язки і розпоряджатися бюджетом; виховувати дітей і т. д. Ці знання та вміння необхідно здобути у процесі загально-соціальної, моральної, психологічної, правової, господарсько-економічної та естетичної підготовки до сімейного життя.

Загально-соціальна підготовка передбачає формування почуття відповідальності за створення сім'ї, здатності складати і реалізувати свої життєві плани, вести здоровий спосіб життя, піклуватися про виховання дітей у сім'ї.

Моральна підготовка полягає у формуванні рис сім'янина, ознайомленні з моральними засадами подружнього життя, культурою та етикою взаємин у сім'ї.

Психологічна підготовка спрямована на прищеплення необхідних для сімейних стосунків психологічних рис, емоційної гнучкості, поблажливості, адаптивності, готовності долати конфліктні ситуації. До неї входить навчання прийомам саморегуляції, зняття стресів, самоконтролю та самокорекції поведінки.

Правова підготовка має своєю метою ознайомлення з основними нормами сімейного права.

Господарсько-економічна підготовка передбачає формування готовності та здатності вести домашнє господарство, навичок ощадливості, уміння планувати сімейний бюджет.

Естетична підготовка спрямована на формування уявлень про естетичну культуру сім'ї і статевих стосунків, естетику побуту й бажання вносити в нього прекрасне та ін.

Дотримання правил особистої гігієни дуже важливо для хлопчиків, юнаків і чоловіків. Але нерідко представники сильної статі зовсім забувають про це. Результати такого легковажного ставлення до власного здоров'я проявляються в різних захворюваннях статевих органів. Але звертатися до лікарні за лікуванням чоловіки також не квапляться. І в результаті лікарі мають справу з запущеними інфекціями, лікування яких тягнеться дуже довго і не завжди буває результативним. Якою ж має бути правильна інтимна гігієна чоловіки, і яких правил повинні дотримуватися представники сильної статі, щоб зберегти своє здоров'я?

Всім учням роздали «Пам'ятки» інтимної гігієни юнаків.

Правила інтимної гігієни чоловіків

Дотримання правил інтимної гігієни дуже важливе для чоловічого здоров'я. І хлопчиків треба вчити цього з раннього віку. Але навіть якщо тобі і більше, знайомитися з інтимною гігієною ніколи не пізно 😊

Незважаючи на те, що чоловіча гігієна трохи простіша, ніж жіноча, від народження хлопчиків потрібно привчати до того, щоб щодня дотримуватися простих правил.

1. Мий руки

Починається все з чистоти рук. Саме брудні руки у чоловіків стають причиною багатьох інфекцій, що вражають статеві органи. Мити руки потрібно до і після походу в туалет.

2. Використовуй засоби інтимної гігієни для чоловіків

Зазвичай ми з вами не вирізняємося особливою вибірковістю в застосуванні гігієнічних засобів. Найчастіше використовуємо один гель або мило для очищення всього тіла, включно зі зоною промежини. Але це неправильно, оскільки для чоловічих статевих органів характерна підвищена чутливість, і вони потребують особливого догляду. Гель для інтимної гігієни чоловіків має натуральний склад, збалансовану кислотність та не містить барвників і ароматизаторів. Він не пересушує ніжну шкіру статевих органів і не викликає подразнень. Тому користування ним обов'язкове для усіх чоловіків.

3. Нижня білизна має бути з легкої бавовняної тканини. Не слід носити стрінги або щільно облягаючі плавки. Не варто носити і «сімейки». Найідеальніший варіант – бавовняні боксерки.
4. Якщо чоловік веде переважно сидячий спосіб життя, він зобов'язаний періодично вставати, робити розминку – це допоможе поліпшити кровообіг органів малого таза.
5. Після дефекації обов'язково потрібно підмиватися прохолодною водою. Інакше залишки калу, які неможливо прибрати папером, можуть викликати подразнення і запалення. А цього не можна допустити.
6. Рекомендується якщо не голити, то хоча б регулярно підстригати волосся в паховій області. По-перше, це набагато більш естетично. А по-друге, зменшить ймовірність розмноження мікробів і виникнення неприємного запаху.
7. Чоловіки дуже рідко звертаються до лікаря. А до уролога – і поготів. Якщо нічого не турбує, жоден представник сильної половини на огляд не з'явиться. Однак після 30 років, а тим більше в 40 обов'язково потрібно перевіритися. Це допоможе виявити на ранніх стадіях такі складні захворювання, як простатит і аденома простати.

Висновки.

Отже, сексуальна освіта є проблемним питанням у всьому світі. У наш час молодь отримує дуже мало якісної підготовки з цього питання у школах, що робить її дуже вразливою. У Всесвітній доповіді ЮНЕЙДС про епідемію СНІДу за 2018 рік підкреслюється, що лише 40% молодих людей від 15 до 24 років мають достовірні знання про ВІЛ і шляхи його передачі. Отримання таких знань стає все більш актуальним, на відсоток молоді від 15 до 24 років припадає 45% усіх нових випадків ВІЛ-інфікування.

Учбовий заклад – це особливе середовище, маленька модель суспільства, в якому учні повинні дізнаватися про фізіологічні та психологічні зміни, пов'язані зі статевим дозріванням, про проблеми контрацепції, незаплановану вагітність, ризики інфекційних уражень, питання сексуальної орієнтації, особисту сексуальну безпеку, і, особливо важливо, – що в кожній людини є вибір, і відповідальність за нього лежить лише на ній.

Сьогодні сексуальна освіта в Україні перебуває в зародковому стані, та окремі громадські організації і популяризатори створюють цікаві проекти, з яких уже можна почати роботу в своєму навчальному закладі.

Тим часом у світі сексуальна освіта давно займає чільне місце у шкільних системах. У Швеції статеве виховання – обов'язковий шкільний предмет з 1956 року, навчання якого починається у віці 7-10 років і триває до закінчення школи. Вчителі зосереджують увагу на здоровому способі життя та розважливості щодо початку статевого життя, акцентуючи увагу на таких поняттях, як статева зрілість, кохання, перший секс, мастурбація, використання презервативів/протизаплідних засобів та орієнтація.

У Франції молоді дають необхідну інформацію ще з 1976 року. Статеве виховання є обов'язковим предметом у початковій освіті і середній школі, а також у вищих і професійно-технічних закладах освіти. У навчальну програму кожного типу сексуальна освіта входить у форматі окремих сесій спецкурсів щонайменше тричі на рік з урахуванням специфічних інтересів та потреб відповідної вікової групи.

У Норвегії статево освіту започаткували ще в 1971 році, вона призначена для школярів віком від 7 до 16 років. У Нідерландах держава запровадила повну статево освіту, яка починається з 4-річного віку. Звичайно, маленьким дітям не розповідають про секс, однак змалечку їм відкрито говорять про стосунки і пояснюють, що таке кохання.

Розуміючи важливість сексуальної освіти, українським навчальним закладам варто спробувати розпочати рух у напрямі статевого виховання, адже **знання – це захист і зброя, які майбутні повноцінні члени суспільства використовуватимуть у своєму житті, формуючи нове свідоме середовище.**

Література

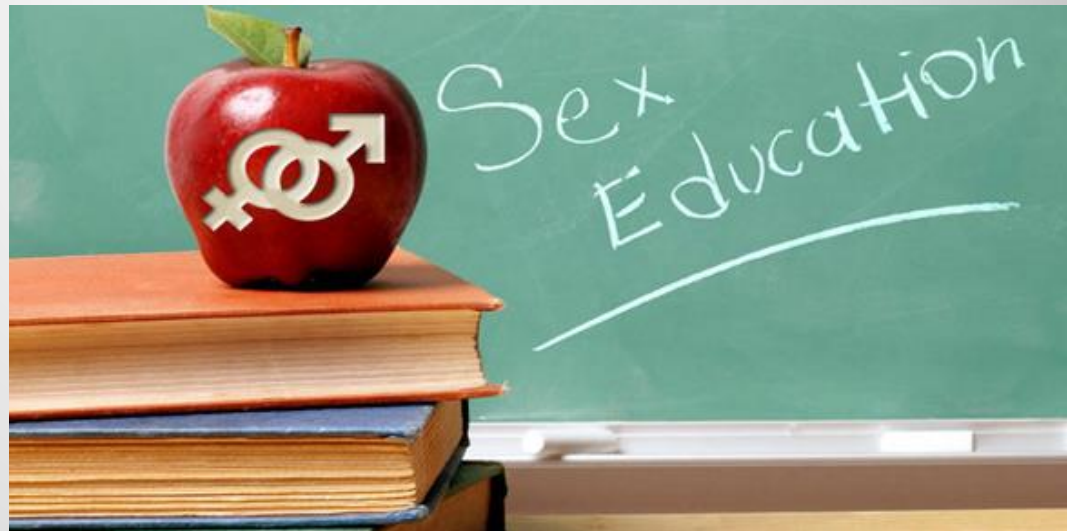
1. Сексуальне виховання у школах є і повинно бути. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/25077491.html>.
2. Сексуальне виховання учнівської молоді. URL: <https://qoo.by/3TuR>.
3. Сексуальне насилля. URL: <https://qoo.by/3TuV>.

4. Статеве виховання школярів: особливості, специфіка, поради. URL: <https://qoo.by/3TuQ>.

5. Статеве виховання і підготовка до сімейного життя. URL: <https://qoo.by//3TuS>.

6. Сучасна освіта. URL: <https://qoo.by/3TuL>.

- *Тема:*
- **«Статеве виховання юнаків»**
- *Підготувала: Архипова Н. І.*

- Виховуй в собі Людину – ось що найголовніше, інженером можна стати за п'ять років, учитись на людину треба все життя.

В.О.Сухомлинський

- Твоє ставлення до жінки – це джерело твоєї моральності.

Мудрець

- Мета: ознайомити учнів з основними напрямками статевого виховання; провести відверту розмову з питань статевого виховання у формі дискусії за участю лікаря – венеролога; надати практичні поради юнакам щодо статевої гігієни.

Що таке статеве виховання?

Статеве виховання - складова загального процесу виховної роботи школи і сім'ї, що забезпечує правильний статевий розвиток дітей і молоді. Нормальний сексуальний розвиток дітей та підлітків неможливий без відповідного статевого виховання. Воно починається з дитинства.

- Особливості статевого виховання у сучасній школі зумовлені такими чинниками:
- — прискорений статевий розвиток дітей;
- — низький рівень інформованості неповнолітніх про статеве життя;
- — статева розпуста певної частини неповнолітніх, дитяча проституція та злочинність на статевому ґрунті;
- — негативний вплив на дитячу психіку порнографії, вульгарної інформації.

Вікові особливості

У період статевого дозрівання в підлітка зростає інтерес до протилежної статі, збільшується статевий потяг, стає актуальною інформація сексуального характеру.

- матеріальна незалежність
- повна правова відповідальність
- здатність налагоджувати і підтримувати здорові стосунки
- спроможність створити й утримувати родину
- сформована громадянська позиція

- завершення росту
- сформованість організму

- усвідомлення власної ідентичності і життєвих цілей
- сформована система цінностей
- здатність приймати зважені рішення
- здатність свідомо керувати своїми емоціями і поведінкою

Ознаки зрілості

соціальної
фізіологічної
психологічної

Вплив на психіку дитини

Статеве дозрівання впливає і на психіку підлітка. У цей період починають формуватися чоловіча і жіноча психологія, статевий потяг породжує відповідні думки, інтерес до протилежної статі, книг, кінофільмів, розмов дорослих на інтимні теми. Статевий потяг і енергія знаходять вихід не обов'язково в статевому акті. Це можуть бути різні види діяльності (туризм, спорт, музика та ін.), що вельми важливо для виховання особистості, оскільки раннє збудження дитячої сексуальності психологічно шкідливе, затримує подальший психосексуальний розвиток.

Фізіологічні особливості

В юнацькому віці особистість загалом досягає фізичної зрілості, остаточно формується статева система. У юнаків цей період бурхливіший, ніж у дівчат, і характеризується підвищеною статевою збудливістю, різким зростанням еротичних інтересів і фантазій, потягом до осіб протилежної статі й закоханістю. На цю пору припадають завершення первинної соціалізації, громадське становлення особистості, її соціальне самовизначення, активне входження в суспільне життя, формування духовних цінностей.

Сімейне виховання

Для статевого виховання важливе місце належить сім'ї, де виховується дитина. Батьки - кращі вчителі. Особливе значення мають взаємовідносини батьків, емоційна атмосфера в якій росте дитина. Уважне, турботливе відношення, повага батька і мами один до одного виховують відповідний стереотип поведінки: буду сильним і добрим, як тато, або турботливим і ніжним, як мама. І навпаки: взаємна неповага, сварки спричинюють неспокій на душі дитини і привчають з раннього дитинства до цинічності, грубого відношення до близьких.

ВАЖЛИВІ ПОРАДИ

- 1. Атмосфера довіри в сім'ї. Вислуховувати дітей і давати їм правильні та ясні відповіді. Діти повинні знати про статеве дозрівання все, щоб у майбутньому не відчувати страху перед чимось незнайомим.
- 2. Називати статеві органи правильно. Пам'ятайте, що у людини немає органів «добрих» і «поганих».
- 3. Ніколи не кричати на дитину, навіть якщо вона лається, займається мастурбацією, грає в сексуальну гру. Тут краще відреагувати жартом.
- 4. Не боятися говорити дитині правду про її народження, не говоріть про бусла та капусту.
- 5. Своєчасно доводити до відома підлітка, що таке менструація, ерекція, полюції.
- 6. Розказати про гомо- і гетеросексуалізм, проституцію, хвороби, які передаються статевим шляхом.

Одним із завдань статевого виховання є формування етикетних норм щодо материнства і батьківства. Первинним осередком, необхідною умовою формування материнства та батьківства є сім'я. Саме у своїй сім'ї в дівчаток і хлопчиків виховуються статево-сімейні рольові якості та передумови до міцного шлюбу: у дівчинки шляхом виховання благородних рис жіночності, у хлопчиків - рис мужності.

У питаннях статевого виховання необхідно застерегти батьків:

- чим більше заборон і чим сильніше придушується «заборонна» сила, тим більш рушійною буде її дія, коли вона прорветься;
- варто уникати крайностей у розмовах про секс - батьки, переборюючи незручність, сиплють фактами, але замовчують про почуття, а почуття - це головне.

Як відповідати на гострі запитання дітей:

- треба доброзичливо розпитати дитину про те, що вона вже знає з цієї теми, а потім, якщо потрібно, поправити та розширити її уявлення;
- пояснення мають бути ясними та зрозумілими, без іносказань і підміни прикладами із життя тварин і рослин;
- казати правду треба на доступному розумінню рівні, зміст відповіді повинен бути цікавий дитині.

Основні проблеми першої близькості:

- проблема психологічної готовності до статевого контакту, наявності емоційної основи, інтимності почуттів;
- проблема «безпеки» - захисту від можливих інфекцій (що особливо актуально в епоху «розгулу» СНІДу) та небажаної вагітності, що має на увазі інформування про сучасні засоби контрацепції.

Хочеться помітити, що в вирішенні даної проблеми величезне, якщо не вирішальне значення має просвітницька робота, проведена батьками, учителями та вихователями.

Етапи статевого виховання

- **Перший** (з 2 до 7 років) містить у собі пізнання власного «я», початкові поняття про будову свого тіла, отримання правдивих і найбільш повних (природно, з урахуванням віку) відповідей на запитання: чим відрізняється від мене «вона» («він»)? звідки з'являються на світ діти?
- На **другому етапі** (з 8 до 11 років) раніше отримана інформація повинна бути уточнена, конкретизована; необхідно допомогти дитині упорядкувати свої знання. Так, щоб уникнути психологічної травми, дуже важливо ще задовго до першої менструації пояснити дівчинкам, які зміни відбуваються в їхньому організмі. У свою чергу, і хлопчики повинні знати про це (маючи поняття про стан своїх однокласниць, їм буде простіше дотримуватися визначених правил поведінки).
- **Третій етап** (з 11 до 13 років) вже майже зовсім дорослий, оскільки підлітки повинні бути в курсі практично всіх питань, у тому числі про статеві відносини. До того ж у цей час з'являються перші симпатії, складаються пари. І тут важливо не тільки дати їм якусь додаткову інформацію з фізіології людини, але й ґрунтовно опрацювати моральну і правову сторони взаємин.
- На **четвертому** (з 14 до 18 років) і **п'ятому** (після 19 років) етапах відбувається зміцнення і часткова реалізація фізіологічної ролі чоловіка і жінки, перші інтимні контакти, устанавлюються стабільні відносини між партнерами.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Правильна і своєчасна реакція дорослих на ті чи інші особливості поведження дітей, їх взаємини з однолітками протилежної статі, емоційна оцінка цих особливостей; правильна реакція на ті чи інші прояви сексуального розвитку, заснована на твердому знанні того, що є нормативним, а що - відхиленням від норми. Батьки зобов'язані завжди пам'ятати, що їхня реакція на всі ці прояви – один з важливих шляхів статевого виховання!

Юнаки мають бачити у дівчині подругу, майбутню дружину, матір своїх дітей, а не лише біологічно протилежну стать